

Beşeri ve İktisadi Coğrafya Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi: 2008-2017

FUNDA VARNACI UZUN ^a

Geliş Tarihi: 28.07.2018 | Kabul Tarihi: 30.09.2018

Öz: Bu çalışmada amaç, 2008-2017 yılları arasında beşeri ve iktisadi coğrafya alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenerek, son on yılda beşeri coğrafya çalışmalarındaki eğilimin belirlenmeye çalışılmasıdır. Çalışmada, tezler türleri, yapıldıkları yıllar, yapıldıkları üniversiteler, çalışılan konu ve kullanılan yöntemlere göre incelenmiştir. Çalışmada, 294 yüksek lisans, 54 doktora tezi olmak üzere toplamda 348 tez incelenmiştir. Tezlerin yıllara göre dağılımlarında, en fazla tez bitirilen yıl 2010, en fazla tez bitirilen üniversite İstanbul Üniversitesi'dir. Tezlerde en fazla çalışılan temel konular yerleşme coğrafyası ve turizm coğrafyasıdır. İncelenen tezler, daha çok betimlemeye yönelik bölgesel coğrafya yaklaşımıyla hazırlanmış tezlerdir. Tezlerde en fazla kullanılan nicel veri toplama tekniği anket, nitel veri toplama tekniği ise gözlem ve görüşmedir.

Anahtar Kelimeler: Beşeri ve iktisadi coğrafya, yüksek lisans, doktora, lisansüstü tezler, bibliyometri.

^a Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Böl.
fundavarnaci@hotmail.com

Assessment of Graduate Theses in the Field of Human Geography: 2008-2017

Abstract: The purpose of the current study is to determine the tendency in the most recent human geography research by analyzing the master's theses and doctoral theses made in 2008-2017 in the field of human and economic geography. In the current study, the theses were analyzed according to their type, year of publication, a university where they are made, their subject and the methods employed. Within the framework of the study, a total of 348 theses; 294 master's theses and 54 doctoral theses, were analyzed. The distribution of the theses across years revealed that 2010 is the year in which the highest number of theses was completed and the university where the highest number of theses was completed is İstanbul University. The subjects most investigated in the theses were found to be residential geography and tourism geography. The theses analyzed have been written mostly by using the regional geography approach directed to the description. The most frequently used quantitative data collection technique in the theses is the questionnaire technique and the most frequently used qualitative data collection techniques are the observation and interview techniques.

Keywords: Human and economic geography, master, doctorate, graduate theses, bibliometrics.

© Varnacı Uzun, Funda. " Beşeri ve İktisadi Coğrafya Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi: 2008-2017." *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 16 (2018), 253-281.

Giriş

Coğrafyanın bilimsel kimlik kazanması Alexander von Humbolt ve Carl Ritter'ın çalışmaları ile gerçekleşmiştir (Özgüç ve Tümertekin, 2000). Dünya'da coğrafya bilimi 20.yüzyıl boyunca çeşitli dönüşümler geçirmiştir. Yüzyılın başında çevresel determinist bakış açısıyla ilerleyen coğrafya, 1920'li yıllarda sadece neden-sonuç ilişkisine dayalı olduğu için eleştirilmiştir (Tümertekin & Özgüç, 2000). 1930'lardan itibaren benimsenen bölgesel yaklaşım ise, 1950 ve 1960'lı yıllarda Batıda meydana gelen kantitatif (sayısal) devrim sonrasında eleştirilmeye başlanmıştır. Aynı dönemde teknolojiye meydana gelen yenilikler de kantitatif devrimi desteklemiş ve coğrafya çalışmalarına yenilik getirmiştir (Somuncu, 2014). Kantitatif coğrafyanın bölgesel coğrafyayı eleştirdiği noktalar, bilimin belli bir mekâna ait olmaması gerektiği yönündeydi (Tuysuz&Yavan, 2012). 1970'lerden sonra ise özellikle beşeri coğrafya çalışmalarının içerikleri, konuları ve yöntemleri köklü değişimler geçirmeye başlamıştır. 1980'li yıllardan itibaren yeni kültürel coğrafya ile birlikte Feminizm, Realizm, Post-yapısalcılık, Post-modernizm gibi paradigmlar ön plana çıkmaya başlamıştır (Öztürk&Karabağ, 2013). Sayısal devrimin etkilerinin 1970'lerden sonra azalmasına rağmen özellikle coğrafi bilgi sistemleri teknolojisinin bu devrime eşlik etmesi sebebiyle, kantitatif yaklaşımın coğrafyadaki etkileri de devam etmektedir (Somuncu, 2014).

Akademik coğrafyanın Türkiye'deki gelişimine bakıldığında, 1915 yılında Darülfünun'da coğrafya bölümünün açılışının, Türk Coğrafyası için önemli bir dönüm noktası olduğu görülmektedir. Bu bölüm 1935 yılına kadar tek başına coğrafya araştırma ve öğretim merkezi olarak ülkeye hizmet vermiştir (Gümüşçü & Karakaş Özür, 2016). 1933 yılındaki Üniversite Reformu ile İstanbul Darülfünun Coğrafya Bölümü yeni kurulan İstanbul Üniversitesi'ne bağlı "Coğrafya Enstitüsü"ne dönüştürülmüştür. 1935 yılında Ankara'da Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin açılması sonrası, burada Alman Profesör H. Louis

başkanlığında, yurt dışında eğitim gören Türk coğrafyacılar hem fiziki coğrafya, hem de beşeri ve iktisadi coğrafyanın gelişmesini sağlamışlardır. 1941 yılında, Milli Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel'in önderliğinde, Birinci Türk Coğrafya Kongresi'nin toplanması ise Türk Coğrafyası'nın bir başka önemli dönüm noktasıdır (Kayan, 2000). Türkiye'deki üçüncü coğrafya bölümü 1974 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesinde, dördüncüsü ise 1979 yılında İzmir'de Sosyal Bilimler Fakültesi bünyesinde faaliyete geçmiştir (Kayan, 2000). 1981 yılındaki Yükseköğretim Kurulu (YÖK) düzenlemesi sonrasında, 1990 yılında Fırat, 1993 yılında Harran, Kahramanmaraş Sütçü İmam ve Yüzüncü Yıl üniversiteleri coğrafya bölümleri açılmıştır (İlhan, vd. 2013). 2000'li yılların başından itibaren Türkiye'de üniversite sayısındaki hızlı artışla birlikte pek çok yeni coğrafya bölümü de açılmıştır (Yavan, 2012). 2017 yılı itibarıyla lisans düzeyinde öğrenci alarak, coğrafya eğitimi veren 38 bölüm bulunmaktadır (OSYM, 2018).

Lisansüstü coğrafya eğitimi bağlamında bakıldığında, doktora eğitiminin Cumhuriyetin ilk yıllarından beri var olmasına karşılık, modern anlamdaki yüksek lisans ve doktora eğitimlerinin 1981 yılı sonrasında başladığı görülmektedir. 1990'lı yılların başına kadar sadece İstanbul ve Ankara üniversitelerinde olan lisansüstü coğrafya eğitimi, daha sonra Atatürk, Ege ve Fırat üniversiteleri coğrafya bölümlerinde de başlamıştır. Özellikle, 2006 yılı sonrasında Türkiye'de üniversite sayısına ve coğrafya bölümlerinin sayısına bağlı artışla birlikte, lisansüstü coğrafya eğitimi verilen bölüm sayıları da artmıştır. Bununla birlikte, lisansüstü coğrafya eğitiminin merkez üniversitelerden tüm Anadolu üniversitelerine yayılmaya başladığı da görülmektedir (Yavan, 2012).

Türkiye'de coğrafya alanında yapılan çalışmalardaki genel eğilimler değerlendirildiğinde, 1915 öncesinde coğrafyanın yer adlarını ve istatistik sayıları bilmekten, ezbere harita çizmekten ileri gitmeyen, bilimsel araştırma ve değerlendirmelerin yapılmadığı bir bilgi konusu niteliğinde olduğu görülmektedir (Ka-

yan, 2000). Türkiye'deki coğrafya çalışmalarında bilgi birikimine dayanan tasviri (betimsel) klasik coğrafya eskiden beri var olmaktadır (Kayan, 2000). Ancak, Cumhuriyetin ilk dönemlerinde, coğrafyanın milliyetçilik fikrinin yerleşmesinde görev alacak bir mekân anlatımı üslubuna sahip olması, vatan kavramının içini doldurmada alan bilgilerini, uygun anlatım tarzı ile halka öğretme ve sevdirmeye görevinde olması, düşünce dinamiklerini etkileyen bir unsur halindedir (Gümüşçü & Karakaş Özür, 2016). Bununla birlikte, Türkiye'deki coğrafya bölümlerinin geliştirilmesi amacıyla yurtdışından getirilen coğrafya profesörlerinin daha çok fiziki coğrafya kökenli olması, arazi çalışmalarının önemini artırmıştır (Tümertekin, 2001). Bunun sonucu olarak, olayların fiziki unsurlar üzerinden açıklandığı çevresel determinizm ile fiziki ve beşeri unsurların birlikte değerlendirilmesine dayalı bölgesel yaklaşımın bu dönemde Türk coğrafya çalışmalarında etkili olduğu görülmektedir (Tuyuz & Yavan, 2012). 1980'li yıllarda ülkenin içinde bulunduğu siyasi koşullar coğrafya bilimini olumsuz etkilediği gibi, 2000'li yıllara yaklaşırken ortaya çıkan bilgi teknolojilerindeki ilerlemelere coğrafya uyum sağlayamamıştır. Mekânsal analiz için gerekli yeni teknolojik araçlar olan Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve Uzaktan Algılama (UA) tekniklerini coğrafyanın benimsemesi ve kullanmaya başlaması, şehir ve bölge planlama ve peyzaj mimarlığı gibi alanlardan çok daha geç olmuştur (Özgür & Yavan, 2013). 2000'li yıllardan sonra ise, mekânsal yaklaşımın önem kazanmaya başlaması ile Türkiye'deki coğrafya bilimi daha farkedilir olmaya başlamış, coğrafyadaki çalışmalar daha uluslararası boyutlara ulaştırılmaya çalışılmıştır (Özgür & Yavan, 2013). Özgür (2018), özellikle beşeri coğrafya alanında yaşanan değişimi yenileşme süreci olarak dile getirmektedir. Ancak, yaşanan değişime rağmen günümüzdeki pek çok coğrafya çalışmasının, değişen Dünya koşullarına, teknolojiye tam olarak uyum sağlayamadığı, hem beşeri hem de fiziki coğrafya alanında sınırlı sayıda araştırmada teknolojik yöntemlerin (CBS-Uzaktan algılama gibi) ve farklı

araştırma yöntem-teknikleri ile ileri istatistik analizlerinin kullanıldığı görülmektedir.

Bu çalışmanın konusu olan, beşeri coğrafya çalışmalarında Türkiye’de geleneksel olarak tarihsel ve betimsel bir yaklaşım söz konusudur (Öztürk&Karabağ, 2013). Dünya’da 1950’li yıllardan sonra terk edilmeye başlanan bölgesel coğrafya yaklaşımı Türkiye’de beşeri coğrafya çalışmalarında hala en popüler yaklaşım halindedir. Türkiye’de bölgesel coğrafya eksenli çalışmalar daha çok monografik etütler şeklinde gerçekleştirilmektedir. Bu etütlerde sahanın coğrafi konumu belirtildikten sonra fiziki unsurlara geçilerek jeolojisi, jeomorfolojisi, iklimi ve hidrografik özellikleri ve toprak özelliklerinden bahsedildikten sonra sahadaki beşeri ve iktisadi unsurların izahına geçilir. Burada da sahanın tarihçesi, nüfusu, nüfus hareketleri, iskân şekilleri ve tiplerinden bahsedilerek, zirai faaliyetlere geçilir (Bilgin, 1958; Tuysuz &Yavan, 2012).

Gelecekteki çalışmalara yön vermesi, çalışılan konu ve yöntemlerdeki eksikliklerin belirlenmesi açısından bibliyometrik çalışmalar önem taşımaktadır. Literatürde coğrafya temelli olarak, Çelikbağ (2009); tarafından 1980-2005 yılları arasındaki Türkiye coğrafyasına ait bibliyografyanın sunulduğu bir çalışma yapılmıştır. Geçit (2010), yaptığı çalışmada 2000-2010 yılları arasında tamamlanmış olan coğrafya eğitimi konulu bazı tez, makale ve bildiri çalışmalarını konu alanlarına göre sınıflandırmıştır. İncekara (2009), uluslararası alanda ve Türkiye’de coğrafya eğitimi üzerine yapılan araştırmaların yoğunlaştığı konuları ele almıştır. Kaya (2013), 2012 yılına kadar coğrafya eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezleri konularına ve hedef kitlelerine göre değerlendirmiştir. Çifçi (2017) tarafından yapılan çalışmada, 2006-2017 yılları arasında coğrafya eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezler içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Literatürdeki bir başka çalışmada, 2000-2010 yılları arasında bilgisayar destekli coğrafya öğretimi konulu araştırmalar içerik analizi tekniği ile incelenmiştir (Geçit&Şeyihoğlu, 2011). Şardağ (2016) ise, turizm coğrafyası konu-

lu lisansüstü tezleri bibliyometrik olarak incelemiştir. Güney ve Somuncu (2017) tarafından yapılan çalışmada, *Annals of Tourism Research* dergisi özelinde coğrafyacıların turizm alanına katkısı bibliyometrik yöntemle değerlendirilmiştir. Yavan (2005), 1945-2005 döneminde Türkiye’de coğrafyanın uluslararası yayın performanslarını SCI ve SSCI’de taranan dergilerde yapılmış olan yayınlar bazında değerlendirmiştir. Bekaroğlu&Yavan (2018), Pattison’ın dört geleneğinin sunduğu tanımlayıcı çerçeveyi 1943-2016 yılları arasında hazırlanmış olan doktora tezlerini inceleyerek Türk coğrafyası özelinde sorgulamışlardır. Bekaroğlu&Sarış (2017), Türkiye’de fiziki coğrafya alanında yapılan yayınları, Batı’daki fiziki coğrafya uygulamaları ile karşılaştırmalı olarak; Türk coğrafya dergilerinde fiziki coğrafya yayınlarının performansı, fiziki coğrafya alanında yapılmış doktora tezlerinin sayısı, jeomorfoloji çalışmalarının yerbilimi dergilerindeki performansı ve de fiziki coğrafyanın SCI-SSCI veri tabanında taranan dergilerdeki yayın performansı veri setlerini kullanarak incelemiştir. Yazan&Bekaroğlu (2018), Türk coğrafyacılığının disiplinler ilişkilerini analiz etme amacıyla 1943-2015 yılları arasında Akademik Türk coğrafya dergilerinde yayınlanmış makalelerin atıf analizi yöntemiyle irdemiştir. Arı (2017) çalışmasında, literatür incelemesi yoluyla insan-çevre coğrafyasındaki farklı yaklaşımları Anglo-Amerikan ve tarihsel bir perspektifle ortaya koyarak, bunların Türk coğrafyasındaki yansımaları üzerine bir değerlendirme yapmayı amaçlamıştır. Yabancı literatürde, Baxter ve Eyles (1997) tarafından yapılan, sosyal coğrafya alanındaki 49 makalenin nitel analizle, desen ve bulguları açısından değerlendirildiği bir çalışmaları bulunmaktadır. Cowell ve Parker (2004) tarafından yapılan çalışmada, 20. Yüzyıl boyunca Amerikan Coğrafyacılar Derneği’nin dergilerinde yayımlanan biyocoğrafya ile ilgili makaleler değerlendirilerek, yüzyıl boyunca biyocoğrafyadaki değişen eğilimler ortaya çıkarılmıştır. Kent vd. (1997), çalışmalarında, coğrafya öğretiminde alan çalışmasının önemini konu edinen çalışmalara ilişkin bir literatür değeren-

dirmesi yapmışlardır. Bednarz (2000) çalışmasında, 1988-1997 yılları arasında Journal of Geography adlı dergide yayımlanan coğrafya eğitimi ile ilgili makaleleri amaç, kapsam ve yöntem bakımından değerlendirmiştir.

Literatürde benzer yöntemle yapılmış coğrafya, fiziki coğrafya ve coğrafya eğitimi alanındaki çalışmalarını değerlendiren çalışmalar bulunmasına rağmen, sadece beşeri coğrafya alanındaki çalışmalarını değerlendiren çalışma bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada da, 2008-2017 yılları arasında beşeri coğrafya alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenmesi ile son on yıllık dönemde beşeri coğrafya çalışmalarındaki eğilimin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada, tezler türleri, yapıldıkları yıllar, yapıldıkları üniversiteler, çalışılan konu ve kullanılan yöntemlere göre incelenmiştir. Çalışmanın ikincil amacı da, tezlerde çalışılan konuların yıllar içinde ve üniversiteler bazında farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir.

Yöntem

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında 2008-2017 yılları arasında beşeri coğrafya alanında yapılmış yüksek lisans ve doktora tezleri veri seti olarak kullanılmıştır. Bu dönemdeki tezlere ulaşmak için “coğrafya”; “beşeri coğrafya”, “beşeri ve iktisadi coğrafya” anahtar kelimeleri kullanılarak Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (<http://tez2.yok.gov.tr/>) veritabanı taranmıştır. “Beşeri coğrafya” anahtar kelimeleri ile 136, “beşeri ve iktisadi coğrafya” anahtar kelimeleri ile sadece 5 teze ulaşılabilmektedir. Bu nedenle, çalışmada “coğrafya” anahtar kelimesi ile ulaşılan 1130 tez arasından konusu doğrudan beşeri coğrafya ile ilgili olan 348 tez kullanılmıştır.

Çalışmada tezlere ait sayısal verilerin betimsel olarak sunulmasında bibliyometri tekniğinden yararlanılmıştır. Bibliyometri, belirli bir alanda belirli bir dönemde ve belirli bir bölgede kişiler ya da kurumlar tarafından üretilmiş yayınların ve bu yayınlar arasındaki ilişkilerin sayısal olarak analizidir (ca-

bim.ulakbim.gov.tr, 2018). Bibliyometrik analize göre, tezler türlerine, yapıldıkları yıllara ve yapıldıkları üniversitelere göre değerlendirilmiştir.

Tezlerin konu ve yöntem açısından değerlendirilmesinde nitel araştırma yöntemleri içinde yer alan betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Buna göre, beşeri coğrafyanın temel konuları belirlenmiştir. Temel konular belirlenirken, Tümertekin&Özgüç (2016) ve Tümertekin&Özgüç (2013) yayınları ile YÖK'ün Coğrafya Öğretmenliği lisans programında yer alan Beşeri Coğrafya 1-2, Ekonomik coğrafya 1-2 ders içerikleri (YÖK, 2018) baz alınmıştır. Beşeri coğrafyanın temel konuları temalar olarak kabul edilmiş, bu temalar altında incelenen konular kodlanarak tekrarlanma sıklıkları oluşturulmuş ve tezlerdeki konu eğilimi değerlendirilmiştir (Örneğin; Nüfus Coğrafyası tema; göç ile ilgili yapılan tezler kod olarak kabul edilmiştir). Tezlerde kullanılan yöntemler değerlendirilirken de, kullanılan veri toplama ve veri analizi teknikleri kodlanarak, frekansları oluşturulmuştur. Tezlerdeki konuların yıllara ve üniversitelere göre dağılım tabloları da oluşturulmuştur.

Tezlerde kullanılan anahtar kelimelerin frekanslarına ilişkin kelime bulutu oluşturularak değerlendirilmiştir.

Bulgular

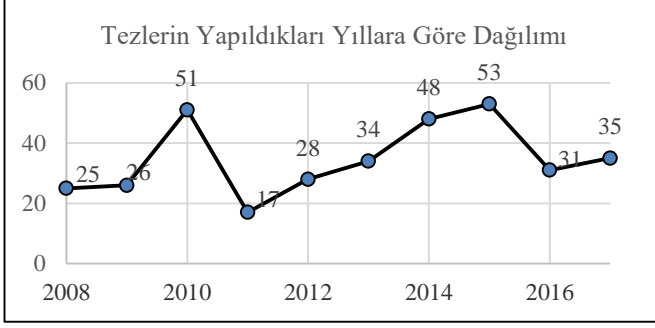
Tezlere İlişkin Bibliyometrik Bulgular

Çalışma kapsamında YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanının taranması sonucu 2008-2017 yılları arasında beşeri coğrafya konusunda yapılan 348 tez incelenmiştir. Bu tezlerin 54'ü doktora tezi, 294'ü ise yüksek lisans tezidir (Tablo 1).

Tablo 1. Tezlerin türüne göre dağılımı

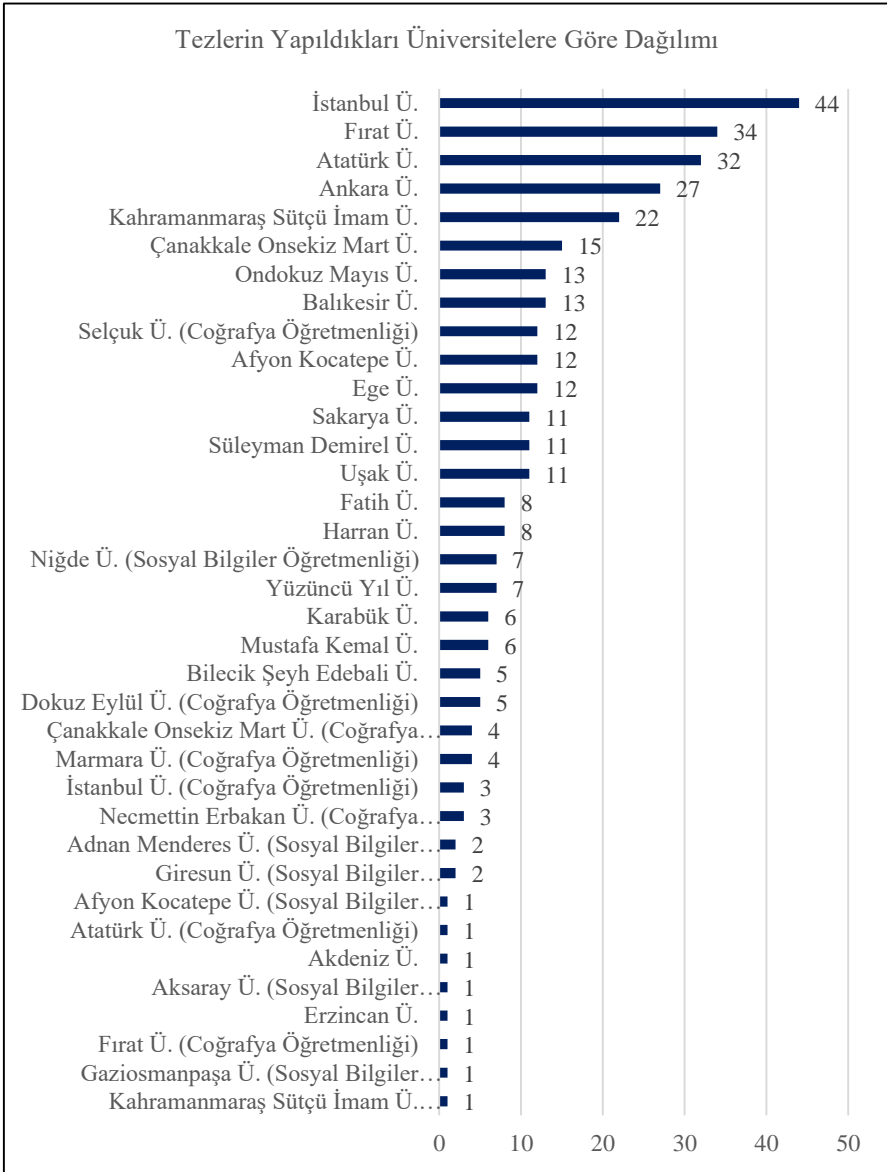
Tezin türü	Frekans (f)
Doktora	54
Yüksek Lisans	294
Toplam	348

İncelenen 348 tezin yıllara göre dağılımına bakıldığında, en fazla tez bitirilen yılın 53 tez ile 2015 yılı olduğu görülürken, en az tez bitirilen yılın 17 tez ile 2011 yılı olduğu görülmektedir (Şekil 1).

Şekil 1. Tezlerin yapıldıkları yıllara göre dağılımı

Tezlerin yapıldıkları üniversitelere göre dağılımları incelendiğinde, 36 farklı üniversite/bölüm arasında, İstanbul Üniversitesi (44), Fırat Üniversitesi (34), Atatürk Üniversitesi (32), Ankara Üniversitesi (27), ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nin (22) en fazla tez yapılan ilk beş üniversite oldukları görülmektedir (Şekil 2). İstanbul, Ankara, Atatürk ve Fırat üniversitelerinde yapılan tez sayılarının fazla olması lisansüstü coğrafya eğitimindeki en eski geçmişe sahip olan üniversiteler olmaları ile ilişkilendirilebilir. Ancak, yine bu üniversitelerle aynı zamanda lisansüstü eğitime başlamış olan Ege Üniversitesi'nde (12) son on yılda bitirilen tez sayısı oldukça düşük kalmaktadır.

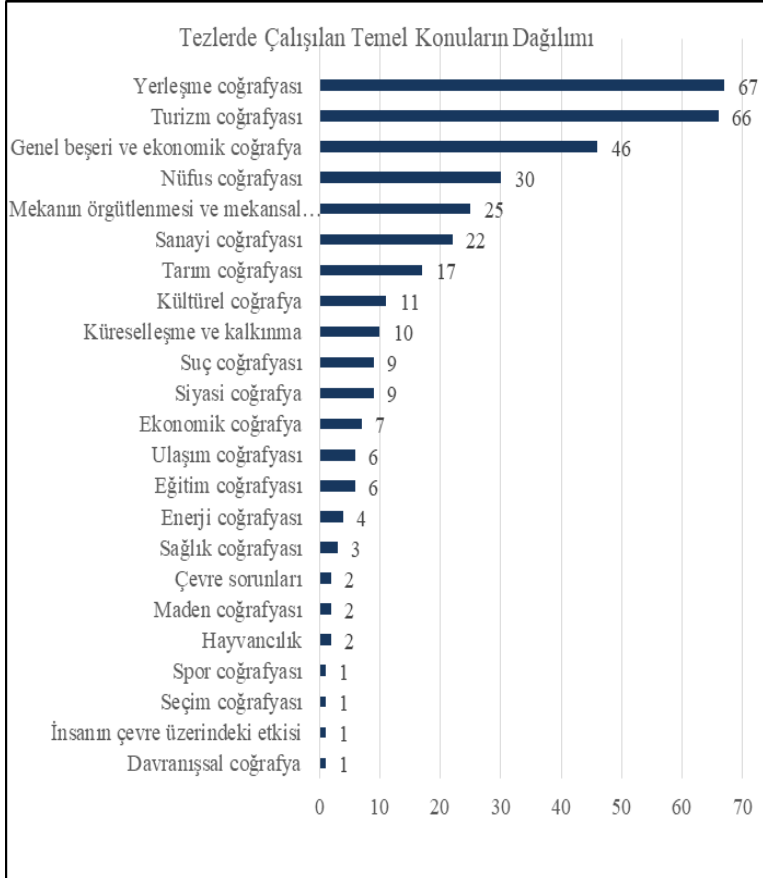

Şekil 2. Tezlerin yapıldıkları üniversitelere göre dağılımı

Tezlerin yapıldıkları üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde görülen dikkat çekici bir başka nokta ise, toplamda 48 tezin coğrafya öğretmenliği ya da sosyal bilgiler öğretmenliği bölümlerinde yapılmış olmasıdır (Şekil 2).

Tezlerde Çalışılan Konulara İlişkin Bulgular

Tezlerde çalışılan temel konuların dağılımında *yerleşme coğrafyası* temel konusunun 67 tezde çalışıldığı tespit edilmiştir (Şekil 3). Yerleşme coğrafyası konusunda yapılan tezlerdeki alt konulara bakıldığında kentsel yerleşmeleri (59) konu edinen tezlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Kentsel yerleşmeler kapsamında, on beş farklı alt konuda tez yapılmış olmakla birlikte, 23 tezin bölgesel yaklaşımın hakim olduğu, kent/şehir coğrafyası alt konusunda yapıldığı tespit edilmiştir. Yerleşme coğrafyası konusundaki diğer önemli alt konular, kentsel gelişim (12), kentsel dönüşüm (4) ve kentleşme (4) konularıdır (Tablo 2).

Şekil 3. Tezlerin çalışılan temel konuların dağılımı

İkinci sıradaki temel konu alanı ise, 66 tezde çalışılan *turizm coğrafyası*dır (Şekil 3). Turizm coğrafyası konusunda çalışılan alt konularda, ilk sırada alanların tüm turistik potansiyelinin betimlendiği turizm coğrafyası (13) konusu bulunmaktadır. Turizm coğrafyası konusunda çalışılan diğer alt konular ise, daha güncel konular olan kültür turizmi (5), rekreasyon (4), ekoturizm (5), ekoturizm potansiyeli (4) ve sürdürülebilir turizm (5) konularıdır (Tablo 2).

Temel konular arasında üçüncü sırada yer alan *genel beşeri ve ekonomik coğrafya* konusunda 46 tez yapılmıştır (Şekil 3). Bu konu alanında çalışılan tezler genellikle alanın tüm beşeri coğrafya özelliklerinin betimlendiği; bölgesel coğrafya yaklaşımına sahip tezlerdir.

Tablo 2. Yerleşme, turizm ve nüfus coğrafyası temel konularına ait alt konuların dağılımı (f)

Yerleşme coğrafyası	67	Turizm coğrafyası	66	Nüfus coğrafyası	30
Kentsel yerleşmeler	59	Turizm coğrafyası	13	Nüfus özellikleri	3
Kent/ şehir coğrafyası	23	Kültür turizmi	5	Göç	3
Kentsel gelişim	12	Ekoturizm	5	Göç; Mülteci göçleri	3
Kentsel dönüşüm	4	Sürdürülebilir turizm	5	Nüfusun dağılışı	3
Kentleşme	4	Ekoturizm potansiyeli	4	Göç; Kent içi ikametgah hareketliliği	2
Nüfus ve yerleşme	3	Rekreasyon	4	Doğurganlık	2
Kentsel fonksiyonlar	2	Savaş turizmi	3	Göç; Uluslararası göç	2

Kentleşme sorunları	2	Destinasyon yaşam döngüsü	2	Göç: Göçün sonuçları	2
Yeni kurulan yerleşmeler	1	Kültürel miras	2	Göç: İç göç	2
Üniversite-kentleşme ilişkisi	2	İkincil konutlar	2	Nüfusun gelişimi	2
Metropol kentlerde mekansal ayrışma	1	Kırsal turizm	2	Göç: Mevsimlik göç	1
Mekansal değişim	1	Termal turizm	2	Göç: Göçmen yerleşme alanları	1
Konut planlaması	1	Yayla turizmi	2	Göç: Geri dönüşün etkileri	1
Kırsaldan kentsel yerleşmeye dönüşüm	1	Jeomofoturizm	1	Nüfus yoğunluğu	1
Kentsel kamusal mekanlar	1	Dizi turizmi	1	Sosyo-mekansal farklılaşma	1
Kentsel ekoloji	1	Milli parklar	1		
Kırsal yerleşmeler	8	Mavi bayrak	1		
Kırsal yerleşme coğrafyası	3	Kültür turizmi potansiyeli	1		
Kırsal meskenler	2	Konaklama	1		
Yaylacılık	1	Kış turizmi	1		
Sos.-ekon-kül.farklılıklar	1	Kent turizmi	1		
Gelişmişlik özellikleri	1	Jeopark potansiyeli	1		
		Turizmin çevresel etkileri	1		
		Siyasal ekolojik yaklaşım	1		
		Su altı dalış	1		

		turizmi			
		Tur. mekânsal etkileri	1		
		Turizm-nüfus yapısı ilişkisi	1		
		Ziyaretçi memnuniyeti	1		
		Ziyaretçi yönetimi	1		

İncelenen tezlerde *nüfus coğrafyası* temel konusunda 30 tez yapıldığı belirlenmiştir (Şekil 3). Nüfus coğrafyası kapsamında ele alınan alt konularda göç ile ilgili konuların çoğunlukla araştırıldığı ve toplamda 17 tezin göç konusunda olduğu görülmüştür. Ancak, son yıllarda Türkiye için en farkedilir problemlerden biri olan mülteci göçleri ile ilgili sadece 3 tez yapılmıştır (Tablo 2).

Tezlerde incelenen konular arasında *mekanın örgütlenmesi ve mekânsal dokular* temel konusu 25 tez ile beşinci sıradadır (Şekil 3). Mekanın örgütlenmesi ve mekânsal dokular temel konusu kapsamında arazi kullanımı (7) alt konusu ile birlikte belli özelliklerin mekansal dağılışı ve yer seçimi alt konularının ele alındığı görülmektedir (Tablo 3).

Sanayi coğrafyası temel konusuda 22 tez yapılmıştır (Şekil 3). Bu tezler çoğunlukla bir alandaki gıda, cam, petrol vb. gibi bir sanayi kolunun durumunu betimleyen tezlerdir (Tablo 3). *Tarım coğrafyası* temel konusunda da yapılan 17 tezde de, genellikle bölgesel yaklaşımın hakim olduğu, bir alandaki tüm tarım özelliklerinin ya da özellikle bir tarımsal ürünün durumunun betimlendiği tespit edilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Mekanın örgütlenmesi ve mekânsal dokular, sanayi ve tarım coğrafyası temel konularına ait alt konuların dağılımı

Mekanın örgütlenmesi ve mekânsal dokular	25	Sanayi coğrafyası	22	Tarım coğrafyası	17
Arazi kullanımı	7	Tekstil sanayi	2	Tarım coğrafyası	8
Kentsel me-kan/şehirçi arazi kullanımı	6	Sanayinin gelişimi	2	Bağcılık	2
AVM yer seçimi/mekan ilişkisi	3	Sanayileşme	2	Antep fıstığı üretimi	1
İdari bölümlenme	2	Sanayi coğrafyası	2	Fındık tarımı	1
Trafik kazalarının dağılışı/ mekânsal analizi	2	Gıda sanayi	1	Örtüaltı yetiştiriciliği	1
Hastanelerin dağılışı	1	Cam sanayi	1	Sürdürülebilir tarım	1
Sağlık tesislerinin dağılışı	1	Şekerpancarı üretimi ve şeker sanayi	1	Tarımsal değişim	1
Seçimin mekânsal analizi	1	Sanayinin sosyo-kültürel-ekonomik etkisi	1	Tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği	1
Soğuk hava depolarının dağılışı	1	Sanayinin dağılışı	1	Yaş sebze ve meyve üretimi	1
Toplu konut yer seçimi	1	Sanayide alan kullanımı	1		
		Petrol sanayi	1		
		Otomotiv sanayi	1		
		Organize sanayi bölgeleri	1		
		Mermer sanayi	1		

	Kolonya sanayi	1		
	Hayvancılığa dayalı sanayi	1		
	Çimento sanayi	1		
	Çay sanayi	1		

2008-2017 yılları arasında çalışılan tezlerde beş ve daha fazla sayıda ele alınan diğer temel konular kültürel coğrafya (11), küreselleşme ve kalkınma (10), suç coğrafyası (9), siyasi coğrafya (9), ekonomik coğrafya (7), ulaşım coğrafyası (6) ve eğitim coğrafyası (6) konularıdır (Şekil 3). Beşeri coğrafyada yeni konular arasındaki spor coğrafyası, seçim coğrafyası ve davranışsal coğrafya konularında ise, 1'er tez yapılmıştır (Şekil 3).

İncelen tezlerin başlıkları incelendiğinde, 38 tezin "...'nın beşeri ve ekonomik coğrafyası"; 1 tezin "...'nın siyasi coğrafyası"; 6 tezin "...'nın tarım coğrafyası/ziraat hayatı"; 12 tezin "...'nın turizm coğrafyası"; 13 tezin "...'nın şehir/kent coğrafyası" başlıklarını taşıdığı belirlenmiştir. Bu başlıklara sahip tezlerin içerikleri bir yerin genel beşeri, tarım, turizm, yerleşme özelliklerinin betimlenmesi şeklindedir. Bölgesel coğrafya yaklaşımı ile hazırlanan bu tezler incelenen alanlardaki bir probleme odaklanmayan, araştırma soruları ya da hipotezleri bulunmayan tezlerdir.

Tablo 4. Tezlerde çalışılan temel konuların yıllara göre dağılımı (f)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Toplam
Yerleşme coğrafyası	5	1	9	1	5	6	13	11	5	11	67
Turizm coğrafyası	6	5	5	6	4	4	9	13	8	6	66
Genel beşeri ve ekonomik coğ.	4	6	8	2	7	9	5	3	2		46
Nüfus coğrafyası	1	2	4	2	5		5	5	4	2	30
Mekanın örgütlenmesi ve mekânsal dokular	2	2	5		1	3	2	5	3	2	25

Sanayi coğrafyası	1	2	3	2	2	4	3	2	1	2	22
Tarım coğrafyası	2	1	4	2	1	1	1	4	1		17
Kültürel coğrafya	1	2	2		1			2	2	1	11
Küreselleşme ve kalkınma			1			2	2	2		2	10
Siyasi coğrafya		1			1	1		4		2	9
Suç coğrafyası	1	1	1	1			1	1	1	2	9
Ekonomik coğrafya	1	2				2	2				7
Eğitim coğrafyası		1	5								6
Ulaşım coğrafyası		1		1			3	1			6
Enerji coğrafyası					1					3	4
Sağlık coğrafyası	1	1	1								3
Çevre sorunları	1		1								2
Hayvancılık							1		1		2
Maden coğrafyası				1					1		2
Davranışsal coğrafya									1		1
İnsanın çevre üzerindeki etkisi						1					1
Seçim coğrafyası										1	1
Spor coğrafyası										1	1

Tezlerde çalışılan temel konuların yıllara göre dağılımları incelendiğinde, yerleşme ve turizm coğrafyası temel konularının 2008-2017 dönemi boyunca her yıl çalışılmış olmakla birlikte her iki konunun da 2014 yılı sonrasında daha fazla sayıda tezde çalışıldığı görülmektedir. Buna karşılık genel beşeri ve ekonomik coğrafya konusundaki tezlerin 2014 yılından itibaren sayılarının azalmış, 2017 yılında bu konuda hiç çalışılmamıştır (Tablo 4).

Küreselleşme ve kalkınma ile enerji coğrafyası gibi günümüz dünyasının önemli konuları ise 2012 yılı ve sonrasında

daha fazla çalışılmıştır. Ayrıca, davranışsal coğrafya, seçim coğrafyası, spor coğrafyası gibi yeni konular 2016 ve 2017 yıllarında çalışılmıştır (Tablo 4).

Tezlerde çalışılan temel konuların üniversitelere göre dağılımlarında 10 ve daha fazla sayıda tez yapılmış olan üniversiteler değerlendirilmiştir. Tez konularının üniversitelere göre dağılımlarında, genel beşeri ve ekonomik coğrafya temel konusunun Fırat, Atatürk ve Selçuk üniversitelerinde yapılan tezler içinde ilk sırayı aldığı görülmektedir. Türkiye'deki eski coğrafya bölümlerinden olan İstanbul Üniversitesi, yerleşme coğrafyası (13) konusunda; Ankara Üniversitesi, mekanın örgütlenmesi ve mekânsal dokular (5) ve turizm (5) konularında; Ege Üniversitesi ise turizm coğrafyası (6) konusunda ön plana geçmiştir. Atatürk Üniversitesi'nde genel beşeri ve ekonomik coğrafya (10) ile birlikte turizm coğrafyası (10) konusu da yoğunlukla çalışılan konulardır. Beşeri coğrafyadaki yeni konular arasında bulunan suç coğrafyası daha çok Balıkesir Üniversitesi'nde (3); spor coğrafyası (1) Çanakkale 18 Mart Üniversitesi'nde; davranışsal coğrafya (1) Süleyman Demirel Üniversitesi'nde çalışılmıştır (Tablo 5).

Tablo 5. Tezlerde çalışılan temel konuların üniversitelere göre dağılımı (f)

	İstanbul Ü.	Fırat Ü.	Atatürk Ü.	Ankara Ü.	K. Sütcü İmam Ü.	Çanakkale Onsekiz Mart Ü.	Öndokuz Mayıs Ü.	Balıkesir Ü.	Selçuk Ü.	Afyon Kocatepe Ü.	Ege Ü.	Sakarya Ü.	Süleyman Demirel Ü.	Uşak Ü.
Yerleşme c.	13	6	6	3	5	-	1	3	-	1	3	4	1	3
Turizm c.	6	-	10	5	2	5	5	3	1	5	6	1	2	1
Beş. ve ekn. c.	2	11	10	-	3	-	-	-	7	-	-	-	-	2

Nüfus c.	3	2	-	4	1	1	2	-	-	3	2	1	1	-
Mekan. Örg. ve mek. dokular	2	4	-	5	3	2	1	-	-	-	-	1	1	-
Sanayi c.	1	6	2	-	2	1	2	-	1	1	1	1	1	-
Tarım c.	6	2	-	1	1	-	1	-	2	-	-	2	2	-
Kültürel c.	-	1	1	1	1	1	-	2	-	-	-	-	-	1
Kür. ve kalk.	2	-	-	4	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-
Siyasi c.	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Suç c.	-	1	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	1	-
Ekonomik c.	2	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	1
Eğitim c.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2
Ulaşım c.	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enerji c.	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sağlık c.	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Çevre sor.	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Hayvancılık	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Maden c.	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Davranışsal c.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
İns. çevre üz.et.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Seçim c.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Spor c.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	4	3	3	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	4	4	2	7	2	6	3	3	2	2	2	1	1	1

nellikle eksiktir. Tablo 6’da da görüldüğü gibi tezlerde kullanılan veri toplama teknikleri içinde literatür taraması 196, istatistik veri 192 defa yer almaktadır. Tezlerde çoğunlukla kullanılan bir diğer veri toplama tekniği 80 defa ile gözlemdir. Anket (80), nicel veri toplama teknikleri içinde en fazla kullanılan teknik iken, görüşme de (63) nitel veri toplama teknikleri içinde en fazla kullanılan tekniktir.

Tablo 6. Tezlerdeki veri toplama ve veri analizi tekniklerinin dağılımı (f)

Veri Toplama (f)		Veri analizi (f)	
Literatür taraması	196	Haritalama	
İstatistik veri	192	CBS (Dağılım ve tematik haritalar)	69
Gözlem	80	CBS (Envanter)	5
Anket	80	CBS (Ağırlıklı çakıştırma analizi-Weighted overlay)	1
Görüşme	63	Nicel Veri Analizi	
Fotoğraflama	2	Frekans (Grafik-Tablo)	73
Zihin haritası	1	Crosstabs	15
		Fark analizleri (t-testi, ANOVA, MANOVA, Kruskal Wallis)	10
		Korelasyon analizleri (kikare, Spearman Brown)	10
		Faktör analizi	6
		Analitik hiyerarşi süreci	5
		Regresyon	4
		Hiyerarşik kümeleme analizi	3
		Sınıflandırma ağacı yöntemi (Classification tree)	2
		Mekan dizim analizi	1

		Nitel veri analizi	
		SWOT analizi	15
		Doğrudan alıntı	10
		İçerik analizi	3
		Betimsel analiz (NVİVO ile)	1

Verilerin analizine bakıldığında, anketlerden elde edilen verilerin daha çok frekans (73) ve crosstabs (15) tabloları ile analiz edildiği görülmektedir. Fark analizleri (11), korelasyon analizleri (10), faktör analizi (6), regresyon (4) gibi nicel veriyi daha kapsamlı analize tabi tutan teknikler az sayıda tezde kullanılmıştır. Görüşme ve gözlemlerden elde edilen nitel veriler ise, daha çok doğrudan alıntı (10) yoluyla analiz edilmiştir. Ancak, görüşme yapıldığı yazan bazı tezlerde, görüşme sonuçlarına tezin içinde erişmek mümkün değildir. Elde edilen tüm verilerin birlikte değerlendirildiği SWOT analizi de 15 farklı tezde kullanılmıştır. Beşeri coğrafya tezlerinde, coğrafi bilgi sistemleri daha çok dağılım haritalarının (69) oluşturulmasında kullanılmaktadır (Tablo 6).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

2008-2017 yılları arasında beşeri ve iktisadi coğrafya alanında yapılan tezlerin incelendiği bu çalışmada, 294 yüksek lisans, 54 doktora tezi olmak üzere toplamda 348 tez incelenmiştir. Tezlerin yıllara göre dağılımlarında, en fazla tez bitirilen yıl 2010 yılı olurken, en fazla tez Cumhuriyet döneminin ilk coğrafya bölümü olan İstanbul Üniversitesi'nde bitirilmiştir.

Beşeri coğrafya alanındaki tezlerin 48'i coğrafya eğitimi ya da sosyal bilgiler eğitimi bölümlerinde yapılmıştır. Bu durumun sebebi, Geçit (2010) tarafından, ülkemizde henüz yeterli miktarda coğrafyacı alan eğitimi uzmanının bulunmaması olarak gösterilmektedir. Ancak, bu bölümlerde beşeri coğrafya üzerine tezler olması coğrafya bilimi için bir kazanç olmakla birlikte, coğrafya eğitimi ve sosyal bilgiler eğitimi alanlarının niteliksel olarak gelişmelerinin önünde bir engel yaratmaktadır.

Tezlerde en fazla çalışılan beş temel konu; yerleşme coğrafyası, turizm coğrafyası, genel beşeri ve ekonomik coğrafya, nüfus coğrafyası ve mekânsal örgütlenmedir. Yerleşme coğrafyası kapsamında kentsel yerleşmeler çoğunlukla çalışılırken, turizm coğrafyasında bir yerin turistik özelliklerini betimlemeye yönelik tezler çoğunlukla çalışılmıştır. Nüfus coğrafyası kapsamında en fazla çalışılan alt konu göç konusudur. Göç konusu sebep ve sonuçları bakımından daha güncel ve daha sorun odaklı çalışılabilen bir konudur. Sanayi coğrafyası ve tarım coğrafyası temel konularında yapılan tezlerde de daha çok alanın tarım ya da sanayi özelliklerini betimlemeye yönelik tezlerdir. Tüm konu alanlarında, soruna yönelik tezlerin sayıca az olduğu belirlenmiştir.

İncelenen tezlerin %16.66'sı "*.....'nin beşeri coğrafyası/kent/şehir coğrafyası/turizm coğrafyası/tarım coğrafyası*" gibi başlıklara sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu tezlerin bölgesel coğrafya yaklaşımı ile hazırlanan, bir alana özgü tezler olduğu belirlenmiştir. Şardağ (2016) tarafından yapılan çalışmada da, turizm coğrafyası ile ilgili tezlerin genellikle "*... 'nin turizm coğrafyası; 'nin turizm potansiyeli*" gibi başlıklar taşıdığı tespit edilmiştir. Bekaroğlu&Yavan (2018), tarafından yapılan ve 1943-2016 yılları arasındaki doktora tezlerini kapsayan çalışmada da Türk coğrafyasında en fazla kullanılan geleneğin bölgesel coğrafya geleneği olduğu tespit edilmiştir.

Türkiye'de Cumhuriyetin ilk yıllarında hakim olan bir mekânın veya mekana ait özelliklerin tanıtılması şeklindeki çalışmaların günümüzün değişen şartları ve teknolojisinde hala yoğunlukla devam ediyor olması Türk coğrafyasının ilerlemesini yavaşlatmaktadır. Tuysuz&Yavan (2012), Bilgin (1958) tarafından 1946-58 arası İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü'nde hazırlanmış olan beşeri coğrafya lisans tezlerinin konularının, günümüzde yapılan tez konuları ve bakış açılarının benzerlikler taşıdığını aktarmaktadır. Tuysuz&Yavan (2012), monografik çalışmalar Cumhuriyetin ilk dönemlerindeki koşullar bağlamında önemli olduğunu, ancak aradan yarım asırdan

fazla bir süre geçmesine rağmen bakış açısının o döneme ait güçlü izler taşımasının da kabul edilebilir bir durum olmadığını vurgulamaktadırlar.

Özgür (2018) tarafından belirtilen beşeri coğrafyadaki yenileşme sürecinin, son on yılda çok hızlı ilerlediğini söylemek mümkün olmasa da, bu konudaki en umut verici gelişim, özellikle bir yerin genel beşeri ve ekonomik coğrafyasına yönelik tezlerin 2008-2017 dönemi içinde son yıllara doğru azalma göstermiş olmasıdır. Üniversiteler bazında değerlendirildiğinde ise, bu tip tezlerin Fırat, Atatürk ve Selçuk üniversitelerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle, Ankara, İstanbul, Ege ve Balıkesir üniversitelerinde yapılan tezlerde daha problem odaklı, çözüm bulmaya yönelik, araştırma soruları belirgin tezlerin yapıldığı tespit edilmiştir. Bu üniversiteler dışındaki diğer üniversitelerde de, yenilikçi, alanın sorunlarını ele alan tezler olmakla birlikte sayıca az kalmaktadır.

Küreselleşme ve kalkınma, suç coğrafyası, siyasi coğrafya, spor coğrafyası, seçim coğrafyası, davranışsal coğrafya gibi beşeri coğrafya alanında yeni gelişmekte olan konular az sayıda tezde çalışılmıştır.

Beşeri coğrafya konusunda yapılan tezlerde yöntem kısmının yazılması, veri toplama ve veri analizi tekniklerinin uygulanması konusunda çeşitli sorunlar bulunmaktadır. Özellikle, literatür taramasının tüm çalışmalarda yapılması gereken bir uygulama olması gerekirken, bunun bir veri toplama tekniği olarak yazılması doğru bir yaklaşım değildir. Ayrıca, tezlerin daha çok bölgesel yaklaşıma sahip, sadece bir alanın çeşitli özelliklerinin betimlenmesine yönelik olması, herhangi bir probleme yönelmemesi kullanılan yöntemlerde de ortaya çıkmaktadır. Tezler çoğunlukla, literatüre ve çeşitli kurumlardan alınan istatistikî verilere dayanarak oluşturulan derleme çalışmalar şeklindedir. Pek çok tezde, verilerin toplanmasından bahsedilmiş ancak verilerin analiz teknikleri yazılmamıştır. Koçman (1999)'da bu bulguyu destekler nitelikte, özellikle son 10-15 yılda coğrafya alanında yapılan yayınların birbirini tek-

rarlar nitelikte, coğrafi araştırma yöntemlerinin iyi kullanılmadığı, düşük kalitede olduğunu belirtmiştir. Genel olarak bakıldığında da, bir alana ilişkin sorunlara odaklanan tezlerde daha uygun ve kapsamlı veri toplama ve veri analizi tekniklerinin kullanıldığı, araştırma sorularına elde edilen veriler ışığında cevap arandığı görülmüştür.

Önümüzdeki dönemlerde beşeri coğrafyanın gelişmesi için öncelikle bir mekânsal alana yönelik sorunların iyi tespit edilip, çözüm arandığı; araştırma sorusu/hipotezlerinin iyi belirlendiği tezlere ihtiyaç vardır. Kayan (2000) tarafından da belirtildiği gibi, modern coğrafyanın görevi mekan-insan ilişkilendirmeleri ile planlama çalışmalarına katkıda bulunmak ve çok yönlü bilgi değerlendirmesi gerçekleştirmektir. Tuysuz & Yavan (2012)'nin aktardığına göre; Erinç (1973) de, "coğrafyanın, hadiselerden sonra zabıt tutan bir yapıdan kurtarılıp toplumun daha mutlu bir geleceğinin planlanmasında söz sahibi olması ve topluma faydalı hale getirilmesi gerektiği ve coğrafyanın var olabilmesinin bu şekilde mümkün olacağını" vurgulamıştır.

Tezlerde sadece betimleme değil, alana yönelik sorunların gelişmiş ve güncel veri toplama/veri analizi teknikleri ile değerlendirildiği tezler ön plana çıkmalıdır. Tezlerde, coğrafi bilgi sistemleri sadece dağılım haritaları oluşturmak için değil daha etkili kullanımla, analizlerin yapıldığı bir araç haline getirilmelidir. Kentleşmenin hızla arttığı günümüzde kentlerin betimlenmesi yerine kentleşmenin ve kentli olmanın sorunları tezlerde daha fazla çalışılabilir. Ülkemizin önemli gelir kaynaklarından olan turizm konusunda, turizmin sorunları, turizmin yarattığı baskılar, turizm-yerel halk ilişkisi, turizmde kadın istihdamı konularında çalışmalar artırılabilir. Nüfus coğrafyası kapsamında en fazla çalışılan konu göç olmasına rağmen, günümüz Türkiye'sinin en önemli sorunlarından biri olan mülteci göçü konusunda çalışmalar çok sınırlıdır ve artırılabilir. Tarımın, sanayinin daha çevreci yaklaşıma sahip olması konusunda çalışmalar yapılabilir. Kırsal alanların sürdürülebilir kalkınmasının sağlanması, sürdürülebilir enerji konuları yeni yapılacak

tezlerde çalışılabilecek konulardır. Yine yeni beşeri coğrafya konuları durumundaki kadınların coğrafyası, suç coğrafyası, seçim coğrafyası, davranışsal coğrafya tez konusu olarak belirlenebilecek konulardandır.

Kaynaklar

- Arı, Y. (2017). Çevresel determinizmden politik ekolojiye: Son 100 yılda Dünya'da ve Türkiye'de insan-çevre coğrafyasındaki yaklaşımlar. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 22(37), 1-34.
- Baxter, J. & Eyles, J. (1997). Evaluating qualitative research in social geography: establishing 'rigour' in interview analysis. *Trans Inst Br Geogr.*, 22, 505-525.
- Bednarz, S. (2000). Geography Education Research in the Journal of Geography 1988-1997, *International Research in Geographical and Environmental Education*, 9(2), 128-140.
- Bekaroğlu, E. & Sarıış, F. (2017). Türkiye'de Fiziki Coğrafya: Değişen Disipliner Pratiğin Ampirik Bir Analizi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 35:40-54.
- Bekaroğlu, E. & Yavan, N. (2018). Türk Coğrafyacılığında Dört Gelenek: Ampirik Bir Analiz. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 37:79-93.
- Bilgin, T. (1958). İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü'nde kabul edilen lisans tezleri. *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi*, 9: 122-136.
- Cowell, C.M. & Parker, A.J. (2004). Biogeography in the Annals. *Annals of the Association of American Geographers*, 94(2), 256-268.
- Çeliklebağ, S. (2009). *Türkiye coğrafya bibliyografyası: 1980-2005*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Çifçi, T. (2017). Türkiye'de Coğrafya Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin (2006-2017) Eğilimleri. *Journal of History Culture and Art Research*, 6(4), 864-887.
- Geçit, Y. & Şeyihoğlu, A. (2011). Türkiye'de Bilgisayar Destekli Coğrafya Öğretimi Konusunda Yapılan Çalışmaların İncelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23: 327-351.
- Geçit, Y. (2010). Coğrafya Eğitimi Araştırmalarında Temel Yönelimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(2): 923-987.
- Gümüşçü, O. & Karakaş Özü, N. (2016). Türkiye'de Modern Coğraf-

- yanın Kuruluşu Ve Örgütlenmesi (1915-1941). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XXXII, 93, 105-147.
- Güney, İ. & Somuncu, M. (2017). Coğrafyacıların Turizm Disiplinine Akademik Katkıları: “Annals of Tourism Research” Dergisi Üzerinden Betimsel Bir Analiz, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(54), 453-462.
- İlhan, A.; Gülersoy, A.E. & Gümüş, N. (2013). Coğrafya Bölümü ve Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı Mezunlarının Mezuniyet Sonrası Karşılaştıkları İstihdam Sorunu. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 8/9: 1585-1602.
- Kaya, M.F. (2013). Coğrafya Eğitiminde Yönelimler: 2012 Yılına Kadar Yapılan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Meta-Analiz Çalışması. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 27:282-313.
- Kayan, İ. (2000). Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi: Amaç, Yeni Hedefler, Sorunlar Ve Öneriler. *Ege Coğrafya Dergisi*, 11(2000): 7-22.
- Kent, M., Gilbertson, D.D. & Hunt, C.O. (1997). Fieldwork in geography teaching: A critical review of the literature and approaches. *Journal of Geography in Higher Education*, 21(3), 313-332.
- Koçman, A. (1999). Cumhuriyet Döneminde Yükseköğretim Kurumlarında Coğrafya Öğretimi ve Sorunları. *Ege Coğrafya Dergisi*, 10(1999):1-14.
- OSYM (2018) <http://www.osym.gov.tr/TR,13263/2017-osys-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu.html> 15.05.2018.
- Özgüç, N. & Tümertekin, E. (2000). *Coğrafya: Geçmiş, Kavramlar, Coğrafyacılar*. Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Özgür, E. M. (2018). Innovation trends in Turkish human geography: An Assessment from the perspective of agents of change. *International Journal of Geography and Geography Education*, 38, 142-170.
- Özgür, E.M. & Yavan, N. (2013). Türk Coğrafyacılarının İç Hesaplaşması: Neden Başaramadık? Nasıl Başarabiliriz?. *Beşeri Coğrafya Dergisi*, 1 (1), 14-38.
- Öztürk, M. & Karabağ, S. (2013). Coğrafyada Paradigmalar. *Journal of*

- European Education*, 3(1): 8-32.
- Somuncu, M. (2014). *Coğrafya ve Çevrebilimi Üzerine. Bir Disiplinin İç Dünyası: Modern Türk Coğrafyası Üzerine Söyleşiler* (Bekaroğlu, E., Özdemir, A.R., Ed.) içinde (s. 285-318), İdil Yayıncılık, İstanbul.
- Şardağ, A. (2016). *Türkiye’de coğrafya alanında turizm ile ilgili yapılan lisansüstü tezler üzerine bir içerik analizi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Tuysuz, S. & Yavan, N. (2012). Bölgesel Coğrafya Yaklaşımı ve Türk Coğrafyasındaki Etkileri Üzerine Kritik Bir Değerlendirme. *TÜ-CAUM VII. Coğrafya Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, ss.390-405.
- Tümertekin, E. & Özgüç, N. (2013). *Ekonomik Coğrafya: Küreselleşme ve Kalkınma*. Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Tümertekin, E. & Özgüç, N. (2016). *Beşeri Coğrafya: İnsan, Kültür, Me-kan*. Çantay Kitabevi, İstanbul.
- ULAKBİM (2018) <http://cabim.ulakbim.gov.tr/bibliyometrik-analiz/bibliyometrik-analiz-sikca-sorulan-sorular/> 13.04.2018.
- Yavan, N. (2005) SCI ve SSCI Bağlamında Türkiye’nin Coğrafya Bili-minde Uluslararası Yayın Performansının Karşılaştırmalı Analizi: 1945-2005, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 3, (1), 27-57.
- Yavan, N. (2012). *Postgraduate geography education in Turkey*. International perspectives on postgraduate education and training in geog-raphy (Yavan, N. & Kaya, İ. Ed.) içinde (s.111-157), Turkish Asso-ciation of Geographers Publications, Diyarbakır.
- Yazan, S. & Bekaroğlu, E. (2018). Türk Coğrafyacılığının Disipliner İlişkileri Üzerine Ampirik Bir Araştırma. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 16 (1), 37-6.
- YÖK (2018) Coğrafya Öğretmenliği Lisans Programı. Erişim: 27.06.2018.
http://www.yok.gov.tr/documents/10279/41805112/Cografya_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf.